

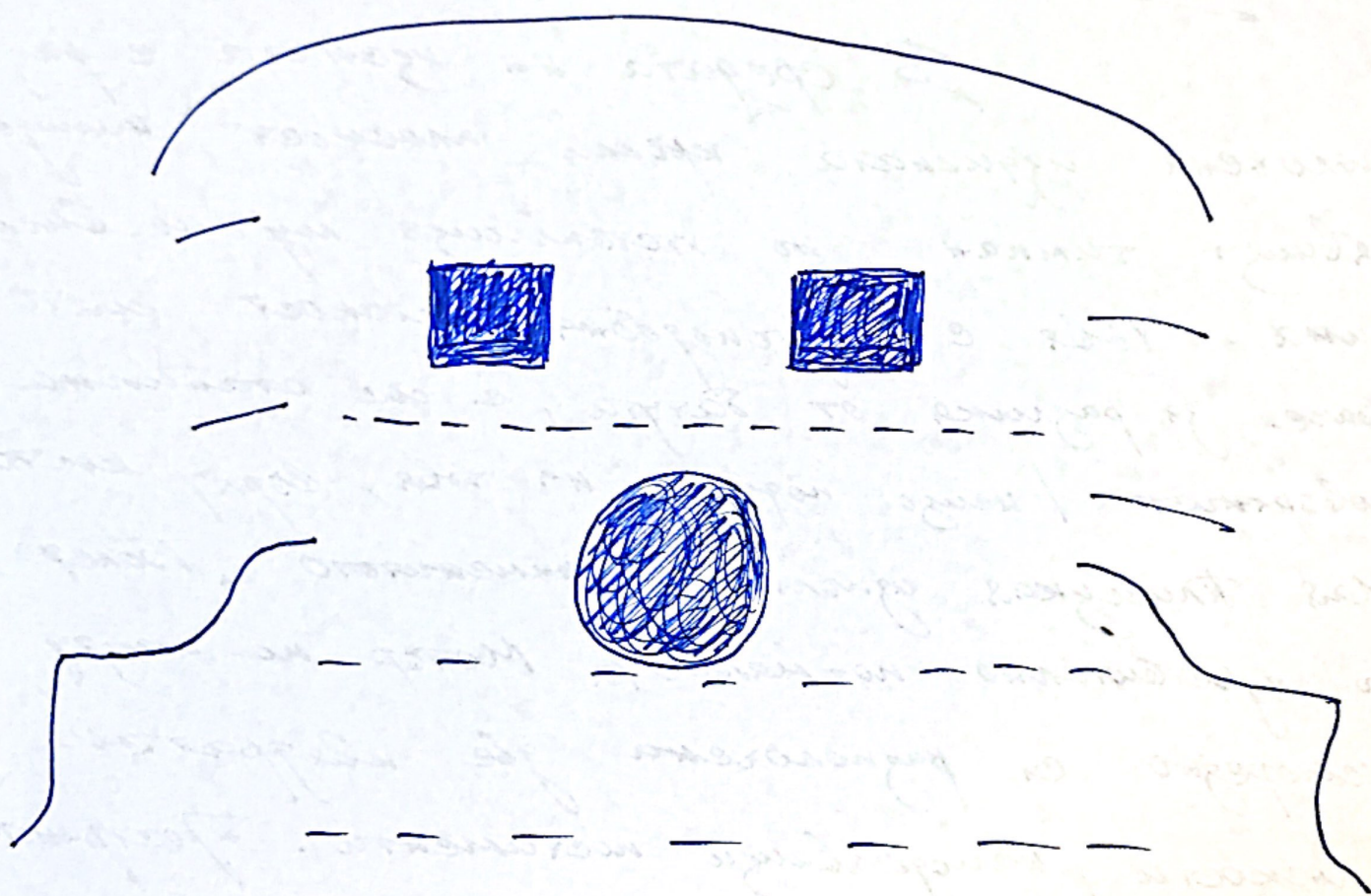
Йор Търдев

„Закханките“ на Еврипи

В средата на сцената е разположена издигната кръгла плоскост, наподобяваща тикан, но отстояваща му по височина. Това е батунтоподобна плоскост, която обаче, за разлика от батута, е със стабилна повърхност /нещо подобно на това, върху което Мая Глиссукан изпълнява знаменитото „Колесо“, но губително по-малко/. Мотор на нареден успоредно са разположени две квадратни плоскости, наподобяващи постаменти. Пространството през кръга е празно. С това се изчерпва организирането на пространството, което в този си вид вече би трябвало да значи. Доконкото античната драма е култово действие и в това отношение не е лишена от литургия, то и мястото, в което то се състои, неминуемо трябва да значи.

2-
Персонажите ще бъдат зависими от
своите места. Местата им ще ги
„захранват“?

Поглед към сцената откъм ~~сцената~~ бозена:

Един квадрат и един кръг са достатъчни
да образуват литургичното пространство
на Златисовия храм. В ант. театър
това е оркестрата (кръг) + проскениона (ква-
драт). Лявата квадратна се т.нар. рѹм-
площадки за говорене. Аято еднѹ дѹмѹ,

произнесена без да се състави на тях,
няма текст, не важи, сякаш не е про-
изнесена. Нито един стих от откъса
няма да бъде произнесен на "голя-
мата" земя. Сякаш земя няма. Местата
са три; другото е хаос, тоест в
изнервения. Да да бъде гут, трябва
да засия мястото си. Последно
уточнение и приключвам със сим-
волизма. Сцената е разделена на
три зони /инициите/. Аванта възраста
са местата на говеците, кръстът е
място на Бога, авансът е пуст - в
него няма места; там не е да бъде,
нито да хор, там е границата на
тези определености, т.е. там са вак-
ханките. Акт. драматично-през-
метна. Тя завързва всяка абстракция

до осезаем образ, отто всяка идея
 схватка се свежда до видим съдърж.
 Всяко движение вън от нормата е сире-
 водено с конкретна видима крачка от
 неето пространство към другото - през
 хаоса. Всеки конфликт е триизмерно дви-
 жение. Всяко говорене се базира на
 поза. Статусът на героите в обществото
 би трябвало да може да се измери
 в сантиметри - на колко високо са
 стъпили и откъде говорят. Позата
 на тялото значи, тялото значи, мястото
 значи. Психологизмът се захвърля.
 Конфликтите се свеждат до местене
 в пространството. Всяка от зоните
 трябва да е самостоятелно осветена.
 Докато в една е светло, в другите
 две трябва да е тъмно. Колкото
 повече резонира човекът, толкова по-

годо. Той ще бъде едновременно и
насто - настамат, и барабан. За сусе -
ноградиата - толкова.

Сумрак. Бучене /като дя е въз
от едно тегача река/. Анонис - с
наска на мучо и много зели коси, ня -
дади изд наската. Той е до кръста, от
кръста надолу - свободно падащи бели
поли, по ръцете - гривни. Нежествено
плахо с женски атрибути по него.
Носи на ръце три на жена. Сос
сигурни и решителни движения го пос -
тавя пред кръга; внася на ръце втори
и трети три, поставяйки ги също
така в близост до кръга. Те са
облечени в леки, свободно падащи
бели дрехи, стелнати само в челия -
та, а навсякъде другаде отпуснати.

Дрехи, които ще съдват гръц-
ка телата, от време на време невол-
но разголвайки ги не толкова с
успех за се покаже плът, колкото,
за да проличи доколко дрехата е
престанала да значи за тези оста-
вели ~~и~~ да делят си телата, за да се
види как табуто "голото" отсъства.

Буженето се дупи. Монотонен звук.
От светлината огрява кръга, и който
се качва люлее, клеква, свива се
като смъртно, отира сепо в небърх-
ността и започва да говори. Бужене-
то стива, сякаш по зеновез и
гласа му. Този звук назовава очи.
Неговите жестове отук нататък
ще бъдат земниургически, ще ко-

мануват обстановката, / не демонстрира -
тивно, разбира се / все и влияят. Свет-
лина, звук, движение - всичко това
все му се познават като марionетки.
Трите веханки най-вече. На пос-
ледния стих Анонис скача на земята
и започва да бие кръга-тинпан, като
с всеки удар вакопо става яснa
промяна. С първия - кръгът потъва
в мрак. С втория - ~~на~~ в най-горната
дясна точка на портала резко се левя
пълет лунен кръг - от слезак. С третия
досега ~~на~~ непонятните (групи?) на
веханките се раздвижват, това само
се губя. Мракът е още пълет. Звук
подобни на рожене, после на лай, а
накрая на вой се губят все по-силно.

Четвърти удар ги прави прескачено
 силни, а с истия авансуюната зя-
 почва постепенно зя усвещава и
 зя се огертават първо силустите, а
 после и лицата на трите босувачи
 хени, горещи се във вой на сче-
 ната. Антонис е изгубил в тъмното зяг тиканя.
 Хитнали оси с кръгове около
 тях, броди лица и посивели жетни
 с пана ^{отатрани} ~~жесери~~. Воят е примесен
 със стениания. Симптомите на баса.
 Като в лазарета на Паствор. Жесте
 нежно те насочват вниманието
 си към светлото нежно на портала.
 Воят срещу него. После го атакуват.
 Опитват се зя скачат към него. То е
 високо, те се гвижат на четирите
 си крадника. Опитват се зя го
 докопат, лаят ставя вестрник. Рез-

разборно се показват една върху дру-
га в среможа си нагоре. Сближат
се по стъпалата, като я дерат с
нокти. Всичко това - до границата
на моментното физическо прекатовар-
ване, след което налягват по абен-
сизматя, като вят постепенно стих-
ва в хриповете на умората. Абенсе-
ната постепенно потъва в прах, докато
пог осветява тентей на десния квадрант,
наблюдаващ последните издишания на
хемите. Започва верооятен монолог.
Това, че той стои на десния квадрант
не е случайно. То е подготвено на
гравитацията профетически ориентация в

пространството :

горе	→	Добро
среда	→	Неутрално
долу	→	Зло

Запад

Дясно
Смърт
ЗЛО

N

S

Изток

ЛЯВО
Добро
ЖИВОТ

Нещо повече — ^{семантичността} ефект~~ът~~ се удвоява, защото, стоейки горе, с лице към публиката, той има илюзията, че е отишъл на левото място, т.е. на доброто. Абсолютната гледна точка, съществено, е в зрителната зала.

Кентей е със строг, подгертан и изострен мимикрия на лицето. Облегнат е в хитон и има най-малко един атрибут на светска власт, да речем — жезла. Първите му думи заставят последните хрипове на вакханките и сякаш реплика към тях. Те вземат новод от действителността на жените без да е налице директно общуване. Накрая на Кентеевия монолог рязко се осветява левият /от гледна точка на зрителя/ квадрат, върху който е коленувал Дионис, вече

без маска, заел говенико място и нит-
ком, за да не забавишея роста на
Пентей и тъй да убавява ранга му.
С началото на диалог ии Дионис
започва да се изправя, докато не дос-
тигне царствената поза и така ~~на~~ това
прекъсване се провежда от визулно
равни позиции. С думите на Пентей
"По-силен съм от тебе аз!" в край
на диалог започва раздвигане
на авансцената с ритмично и хрипо-
во, което постепенно се усилва, за-
да се превърне във вой на послед-
ната реплика на Дионис. Това
двата квадрата рязко се затъмняват,
като Дионис и Пентей остават
в пълен мрак, докато авансцената
изсветлева, за да се види как сгня

от вакхавките лехи с натурално
 корбаница равна от шията до гърдите,
 както гърдите две нагорно бият.
 Тялото на ранената се гърчи, а върху
 ръцете ѝ се забележават две златни
 гривни и вилетения в косата злат-
 на диадема, която я отливява от
 другите. Тя раздира в своята ис-
 терия все повече плът около кор-
 вичното място; сякаш иска с ръце да
 си нанесе смъртоносния раня, да
 се самоубие, да да си сре мърките
 от своя дос. Другите две я захван-
 ват за китките и я доведат до
 кръга, където я опират и стеновете
 ѝ изведнъж стихват. Осветлението леко
 избледнява, да да известно отзад, на
 двата квадрата, където се разгаря

втория словесен збуди м/гу Анонис
и Петей, които няма директна
връзка със случката се отпред на
авансцената. Това се успоредно тегли
действието. В края на Анониси Петей
слиза от своето място - кведрата, къде-
то погоре няма да се върне и отива
зад кулисите, където се събира гол
до кръста и снага попи като Анони-
совите. През това време Анонис се
качва в кръста и произнася думите
си към вакханките, които са стру-
пащи наскоро като дежизмента трудно-
ве, подобно на първата сцена. Само
силуетите им се виждат в изгнания-
та от земята. Злиза Петей, който
ходи като слепец в тези изгнания.
Не се ориентира. Стоя на място. Квед-
ратите са в поминка. Збуди с сво-

ето място, сватта зреха, т.е. плетски
присъствя в хаоса. Твори с Анонис,
както го направлява с гласа си
и го качва в кръга. След това го
пресрещат и го слагат за легне върху
кръга като жертвено животно. Движения-
та на Жестей са флегматични, не
може да се владее и съпротивлява,
попадам е в въжия зона. Ано-
нис скача извън кръга и започва да
удря по него като на топан, как-
то в началото и да произнася
последните си думи като клетва.
По време на това започва отново
паят на вакханките, които постепенно
ставят и под звуците на този
ритъм с вой се нахвърлят върху
почти беззвучното, лежащо върху

кръга тяло на Хенсей. Анземата
е още в косите му. Вакханките
впиват зоби една - във врата, друга -
та - в корема и третата - в слаби-
ните му и бликва кръв. Воят се
примесва с бугене, което става все
по-силно. Вакханката с диедена в
косата - Агавя стъпва на повърхността
на кръга, взема тялото на роже и
с всички сили го захвърля в изня-
рената на амансуената, където
то се стропява. Встрани от
кръга - Дионис със застинала земив-
ка на уста. Воят става неистов,
грохотът и бугенето се усилват до
границата на търпението. Спуска се
завеса, като трупа оставя през нея.
Изведнъж всичко спира и затихва. Мрак.